

реалізує всі можливості тестування, та він має вагому перевагу: коли необхідно провести швидке опитування при наявності смартфона чи планшета лише в учителя.

Література:

1. Мізюк В.А. (2019). *Змішане навчання як проблема сучасного освітнього простору*. Педагогічний альманах: збірник наукових праць [КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти»]. Випуск 41. Херсон, С. 37-44.
2. Ляшенка О. І., Жука Ю. О (2017). *Тестові технології оцінювання компетентностей учнів*: посібник. Київ: Видавничий дім «Сам». 128 с.
3. Фетісов В.С. (2011). *Комп'ютерні технології в тестуванні*: навч.-метод. посіб. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М. 140 с.
4. *Сім платформ для створення тестів: веб-портал «Освіта.ua»*. URL: <https://osvita.ua/school/method/technol/45747/>
5. *Plickers: веб-портал Інтернет-сервісу*. URL: www.plickers.com

ГОТОВНІСТЬ УЧИТЕЛІВ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТИ

Вікторія Мізюк

к.пед.н., доцент, докторант

кафедри комп'ютерної інженерії та освітніх технологій

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

Аїда Мардан кизи Бадалова

магістрантка

Ізмаїльський державний гуманітарний університет

Сучасний стан реформування системи освіти в Україні характеризується розробкою і впровадженням у загальну середню освіту, починаючи від початкової ланки до профільного рівня у старших класах, нових освітніх стандартів. Нові вимоги до результатів підготовки випускників шкіл, структура й умови реалізації освітніх програм у закладах загальної середньої освіти прописано у проекті нового закону «Про повну загальну середню освіту». Суть цих змін обумовлена переорієнтацією на «забезпечення якості освіти та якості освітньої діяльності» [1].

Відповідно до Концепції інноваційного розвитку загальноосвітнього навчального закладу, основними напрямками сучасних інновацій визначено:

- модернізація типів та структури освітніх навчальних закладів;
- оновлення змісту навчання і виховання;
- розробка та апробування нових педагогічних технологій;
- зміна форм і методів навчання та виховання;
- модернізація форм і методів управління сучасною школою і т.п. [2].

Якщо говорити про особистість вчителя, то спостерігаємо розширення його незалежності у здійсненні педагогічної діяльності. Так, Міністерство освіти і науки України наголосило, що у новій українській школі має розширитися повноваження вчителя. Так, у концептуальних засадах нової української школи зазначається, що «творчому та відповідальному вчителю, який постійно працює над собою, буде надано академічну свободу. Учитель зможе готувати власні авторські навчальні програми, власноруч обирати підручники, методи, стратегії, способи і засоби навчання; активно виражати власну фахову

думку. Держава гарантуватиме йому свободу від втручання у професійну діяльність» [3, с. 20]

Нові державні завдання передбачають і нові вимоги до педагогічної діяльності вчителя, до його технологічної і проектувальної вправності, професійного мислення й творчості. Ці якості педагогів складають основу інноваційної діяльності, яка у літературі визначається як «вдосконалення чи оновлення освітньої практики шляхом створення, розповсюдження та освоєння нових ефективних способів і засобів досягнення встановлених цілей освіти» [4, с. 34]. Разом з тим, багато педагогів виявилися не готовими до впровадження інновацій в освітній процес. Розкриємо результати нашого дослідження з цього питання.

В основу нашого дослідження покладено роботи з організації інноваційної діяльності у закладах освіти О. В. Вознюк, Н. В. Гузій, І. М. Дичківської, О. А. Дубасенюк, Ю. І. Завалевського, С. І. Заславської, І. Мартинової, О. І. Огієнко, Т. Г. Калюжною, Л. Лісіною, Е. І. Федорчук та інших. Формування готовності вчителів до впровадження інновації вивчали В. В. Вітюк, О. М. Коберник, І. І. Коновальчук, Р. Михайлишин, П. Ю. Саух й інші). Вчені зазначають, що готовність учителя впроваджувати освітні інновації у навчальний процес, швидко реагувати на зміни, що відбуваються у професійній діяльності, є необхідним аспектом його професійної діяльності.

І. М. Дичківська зауважує, що складовою готовності педагога до інноваційної діяльності є його інноваційний потенціал, а саме «сукупність соціокультурних і творчих характеристик особистості педагога, яка виявляє готовність удосконалювати педагогічну діяльність, наявність внутрішніх засобів та методів, здатних забезпечити цю готовність» [5, с. 73].

Продуктами інноваційної діяльності є нововведення, які представляють собою щось нове, не схоже на попереднє. Нововведення позитивно трансформують систему освіти, вносять новий чи досконалий зміст засобами навчання, новими моделями освіти та відповідними до них системами управління.

Однак, як зазначає І. М. Дичківська, впровадження інновацій у професійну діяльність часто наштовхується на різні перешкоди, «анти-інноваційні бар'єри», які заважають здійсненню інноваційної діяльності. До них авторка відносить зовнішні й внутрішні бар'єри (табл. 1).

Таблиця 1

Різновид анти-інноваційних бар'єрів учителів у процесі впровадження інновацій в освітню діяльність (за І. Дичківською [5])

Анти-інноваційні бар'єри		
Зовнішні	• соціальні	– несумісність нового з досвідом і цінностями, що поширені в суспільстві; – застарілі шаблони мислення педагогічного товариства;
	• організаційні	– протидія органів управління освіти і закладів впровадженню інновацій; – відсутність органів з розроблення та введення інновацій;
	• методичні	– недостатній рівень поінформованості про інновацію, нововведення; – недостатній рівень методичного забезпечення інновацій;
	• матеріально-	– невідповідність умов для введення інновацій;

	технічні	– підвищення навантаження на педагогів внаслідок додаткової роботи; – рівень заробітної платні не відповідає затраченим зусиллям;
Внутрішні	• організаційно-психологічні	– заперечення інновації у зв'язку з її невідповідністю до цінностей особистості;
	• соціально-психологічні	– реакція на наслідки інновацій, які змінюють сталі соціально-групові відношення;
	• когнітивно-психологічні	– реакція на різні підходи, напрямки в аналізі предмета інновацій (в умовах невизначеності).

На нашу думку, зовнішні бар'єри можна усунути або згладити внаслідок цілеспрямованої роботи самого вчителя, адміністрації закладу та керівництва освіти. Так, наприклад, впровадження Концепції нової української школи супроводжувалося на рівні держави забезпеченням закладів матеріально-технічним устаткуванням, шкільними меблями і побудови освітнього простору, організованими методичними семінарами і тренінгами вчителів тощо. Однак, наявні психологічні бар'єри зі сторони вчителів усунути значно важче, тому що вони приховують глибинні особистісно-професійні проблеми і можуть проявлятися у різних негативних проявах – від пасивності до активного неприйняття й агресії. Це значно заважає розвитку інноваційної діяльності у середовищі закладу.

У ході нашого дослідження, на підготовчому етапі експерименту, ми провели у грудні 2018 року внутрішню оцінку готовності вчителів школи до інноваційної діяльності, в якій працює один з авторів статті. Методичними матеріалами моніторингу стали анкети по виявленню різних аспектів готовності вчителів, адміністрації й закладу до інноваційної діяльності.

Приведемо результати анкетування на тему «Сприйняття педагогів інноваційної діяльності». Всього в анкетуванні прийняло участь 58 учителів Білгород-Дністровської ЗОШ I-III ступенів № 4.

Результати анкетування подано у таблиці 2. Зауважимо, що максимальний загальний бал, який можна отримати за відповіді на запитання всіх учителів – 290. Ці бали розраховано з урахуванням кількості вчителів, що відповідали на анкетування, та вагомих коефіцієнтів для кожного окремого запитання (якщо вчитель помічає 3 бали – коефіцієнт становить 0,5; 2 бали – 0,33; 1 бал – 0,16).

Результати анкетування показали, що більшість учителів психологічно не готові до впровадження інновацій. Загальний рівень сприйняття педагогами інноваційної діяльності становить 195,5 балів з 290 максимальних, що становить 68,1%. Отже, цей показник говорить про недостатню готовність учителів до впровадження інновацій, до змін у навчанні.

Таблиця 2

**Результати анкетування
щодо сприйняття педагогами інноваційної діяльності нововведень**

Анкета «Сприйняття педагогами інноваційної діяльності» <i>Інструкція: Шановний учителю! Визначте своє ставлення до нового, інноваційного, використовуючи наступну шкалу оцінювання : від 3 до 1 бала</i>			
	3	2	1
1. Чи цікаві Вам іновації та експерименти в професійній діяльності?	13	26	19
2. Як часто Ви:	–	–	–

2.1. аналізуєте свою діяльність, шукаєте причини ускладнень для учнів в оволодінні матеріалом?	19	27	12
2.2. стежите за передовим педагогічним досвідом, прагнете впроваджувати його з урахуванням освітніх потреб суспільства, що змінюються, чи індивідуального стилю вашої педагогічної діяльності?	20	23	15
2.3. читаєте додаткову літературу?	22	28	8
2.4. йдете на ризик, впроваджуючи нове на уроці?	8	17	33
2.5. впроваджуєте нововведення першими, до того, як інші вчителі його випробують	6	23	29
2.6. займаєтеся самоосвітою?	23	18	17
2.7. застосовували новинки у своїй діяльності у минулому році?	18	26	14
3. Оцініть свою готовність до впровадження інновацій у	–	–	–
3.1. змісті навчання;	32	22	4
3.2. технологіях навчання.	28	28	2
Загальний бал з урахуванням коефіцієнтів	94,5	78,5	24,5
Загальний бал	197,5 (68,1%)		

Отже, дані таблиці свідчать, що вчителі закладу, де проводився експеримент, не прагнуть креативно підходити до організації своєї професійної діяльності, шукати щось нове, не стандартне в науковій літературі, на форумах, займатися самоосвітою. І хоча рівень самооцінки вчителів щодо готовності до впровадження інновацій у зміст і технології навчання достатній, лише 6 (шість) учителів намагаються першими випробувати інновації в навчанні.

Отримані результати анкетування спрямували адміністрацію ЗОШ № 4 м. Білгород-Дністровського на розробку стратегічної цільової програми з підвищення мотиваційної готовності вчителів до інноваційної діяльності, яку запровадили з лютого 2019 року строком на шість місяців. Результати роботи педагогічного складу за зазначеною програмою розкриємо у подальших публікаціях.

Отже, нові державні вимоги до результатів підготовки випускників освітніх закладів змінюють вимоги до професійних компетентностей вчителів, до необхідності впровадження ними в освітній процес інноваційних технологій і методів навчання на всіх рівнях освіти. Вчасно проведений аналіз ставлення педагогічного складу освітнього закладу до впровадження інновацій допоможе швидко зреагувати на занижену мотивацію вчителів і розробити цільову короткострокову програму з метою покращення результатів діяльності як учителів, так і закладів у цілому.

Література:

1. *Проект закону «Про повну загальну середню освіту»*: Веб-портал МОН України. – URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/Новини/2019/05/29/mon29-05-2019financy-1.pdf> (Дата звернення: 21.08.2019).
2. *Концепція інноваційного розвитку загальноосвітнього навчального закладу*: Веб-портал Інституту педагогіки НАПН України. – URL: http://undip.org.ua/photo/konceptiya_innovaciynogo_rozvytku_ZNZ.pdf (Дата звернення: 21.08.2019).
3. *Концепція Нової української школи*: Веб-портал МОН України. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> (Дата звернення: 21.08.2019).

4. Огієнко О. І. (2016) *Інноваційна діяльність вчителя: термінологічний словник*, К., 120 с., URL: <http://lib.iitta.gov.ua/705798/1/Словник.pdf>

5. Дичківська І. М. (2004) *Інноваційні педагогічні технології: навч. посібник.*, К.: Академвидав, 352 с. URL: <https://books.br.com.ua/31863>

ВИБІР МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ У ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД СТРАТЕГІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

Вікторія Мізюк

к. пед. н., доцент, докторантка

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

Марина Дмитрієва

магістрантка

Ізмаїльський державний гуманітарний університет

Стан сучасної системи освіти в останні десятиліття характеризується динамічним розвитком. Різноманітні зміни у змісті, методиках і технологіях навчання, в управлінні системою освіти в цілому обговорюються на рівні держави і конкретного освітнього закладу. Масштабність й різноспрямованість змін обумовлюють потребу модернізації управління школою. В цьому процесі важливу роль відіграє не стільки розробка стратегічного плану розвитку закладу, скільки організація роботи педагогічного колективу школи для його реалізації. Якість і ефективність виконання плану залежить від моделі управління, яку обере керівник закладу освіти для оптимізації роботи колективу.

Проблеми управління закладом загальної середньої освіти в умовах реформування освіти розглядають такі науковці як Є. М. Бачинська, Л. М. Калініна, Л. М. Карамушка, О. В. Лебідь, Л. А. Мартинець, В. І. Маслов, В. В. Мелешко, І. Г. Осадчий, Є. М. Павлютенков, О. М. Топузов та інші.

За даними дослідження Л. М. Калініної 60 % керівників закладів освіти визнають ефективним в управлінні закладом адміністративно-командне управління із бюрократичним супроводом і жорсткою управлінською вертикаллю, і тільки 16 % респондентів впроваджують в управління школою такі форми як адаптивні, стратегічні, інформаційні, програмно-цільові, оперативні, тактичні, адміністративні [1].

Сучасні вимоги реформування освіти потребують більш ретельного вивчення питання вибору керівником закладу оптимальної моделі управління для реалізації запланованого стратегічного розвитку закладу.

Управління закладом загальної середньої освіти, як зазначають вчені (О. В. Брюховецька, В. В. Вербицький, В. Вознюк, Л. М. Карамушка, Л. Щоголева) це «діяльність, в якій її суб'єкти шляхом планування, організації, керівництва та контролю забезпечують організованість спільної діяльності учнів, педагогів, батьків, обслуговуючого персоналу та спрямованість на досягнення образотворчих цілей та цілей розвитку школи» [2, с. 3].

Серед найважливіших характеристик закладів освіти, які позиціонують себе як інноваційні, М. Карамушка [3], В. Вознюк і Л. Щоголева [4] називають:

- відкритість системи управління до змін, які відбуваються в соціальному середовищі;
- швидка адаптація системи управління до нових тенденцій у суспільному розвитку;
- вміння педагогічного колективу оперативно розробляти і впроваджувати нові